

***Conferința internațională
„Provocările demografice din Republica Moldova : cauze, efecte și
modalități de soluționare bazate pe experiența internațională”***

**"Perspective de valorificare a potențialului
uman al diasporei Republicii Moldova"**

**Vaculovschi Dorin
Doctor în economie**

Chișinău, 3 aprilie 2018

Ce reprezintă diaspora?

- **Diaspora** reprezintă grupuri de minorități etnice care au migrat, și locuiesc și activează în țări de destinație, dar care mențin legături puternice de ordin sentimental și material cu țările lor de origine. Diaspora se caracterizează prin următoarele elemente: cetățenia, durata de reședință, drepturile, sentimentul identității, apartenenței la comunitate, existența unor dimensiuni colective și individuale.
- **Diaspora** poate fi constituită din populația țării de origine, care locuiește permanent în țara de destinație, și migranții de muncă care se află în afara țării de origine temporar, persoane care dețin cetățenie dublă; diaspora etnică și cetățenii țării de destinație sau grupurile din generația a doua.
- Glosarul în materie de migrație și azil, Rețeaua Europeană de Migrație 2.0 <http://www.emn.europa.eu>.

Funcțiile diasporei:

- **Funcția economică** - se referă, în primul rând, la transferurile migranților în țara de origine, la implicarea lor în dezvoltarea și promovarea anumitor tipuri specifice ale producției naționale (meșteșuguri populare și artizanat). Prin realizarea acestei funcții se obține un avantaj dublu: cel de obținere a veniturilor și cel de promovare a valorilor culturale proprii și de îmbogățire a culturii altor naționalități.
- **Funcția politică** - Realizarea acestei funcții are lor prin aplicarea unor presiuni (lobby) pentru a obține mai multe drepturi, garanții pentru o dezvoltare mai eficace, sau pentru a influența situația politică din țara de origine. Unele diaspore pot apărea pe arena politică în calitate de grup de opoziție față de regimul existent în țara de origine utilizând diferite mijloace, de la publicarea ziarelor până la organizarea manifestațiilor publice. Diaspora poate influența, într-o oarecare măsură, și politica externă a statului în care își are reședința, prin promovarea de către țara de origine a intereselor ei.
- **Funcția culturală**. - se referă la dezvoltarea și promovarea valorilor spirituale a culturii poporului său; cultivarea tradițiilor și obiceiurilor naționale; menținerea legăturilor culturale cu țara de origine; păstrarea limbii naționale. Realizarea acestei funcții are drept rezultat păstrarea identității naționale a migranților în țările de destinație, iar nerealizarea lor poate conduce la asimilarea lor cu populația autohtonă a țării de destinație.

Diaspora din Republica Moldova, trăsături caracteristice

- O caracteristică a diasporei moldovenești ar fi caracterul ei fragil, chiar dezbinat în comparație cu diasporele consacrate, cum ar fi cele evreiești, armenești.
- Actualmente, conform site-ului Biroului Relații cu Diaspora, numărul acestor asociații se ridică la 248 în peste 35 de țări, conțin de la 5–10 persoane până la 100, astfel întrunind în medie circa 40 de persoane în asociație. Altfel spus, din cei 600 mii de migranți moldoveni, 5 000–6 000 sunt organizați în asociații diasporale, ceea ce reprezintă circa 1% din toți migranții.
- Comunitățile de migranți moldoveni sunt concentrate, de regulă, în astfel de țări ca Federația Rusă (60%), Italia (20%), Portugalia (5%), Turcia, Ucraina, Spania, România, Grecia, Israel, Franța, etc. Se observă o tendință de concentrare a migranților în orașele mari.
- Majoritatea migranților moldoveni au un nivel de instruire și de calificare destul de înalt
- Reîntregirea familiilor devine tot mai frecventă, iar deseori, aceasta este stimulată de politicile migraționiste ale țărilor de destinație..
- *Relația permanentă și emoțională cu Republica Moldova este stabilă și reală, și se realizează prin legătura cu familia din țara de origine, prin coletele și transferurile bănești, prin convorbirile telefonice etc.*
- *Inițiativele individuale și colective întreprinse de către asociațiile diaspora.*
- În țările de destinație se construiesc biserici creștine ortodoxe în care preoții moldoveni oficiază slujbele în două limbi (rusă și română), facilitând comunicarea spirituală a credincioșilor migranți.

Diaspora din Republica Moldova, provocări

- ***Statutul ilegal al multor migranți de muncă*** care împiedică formarea comunităților moldovenești din considerentul lipsei de protecție juridică și socială a migranților.
- ***Tendința slabă de autoorganizare*** care este condiționată interesele și motivele diferite ale cetățenilor migranți cu statut permanent, ale cetățenilor țării de destinație și ale moldovenilor migranți cu statut legal sau ilegal de muncitor sezonier.
- ***Percepția diferită a identității moldovenești*** în rândul migranților.
- ***Rolul modest al misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare*** în promovarea intereselor migranților, de asemenea, nu contribuie la consolidarea asociațiilor de diaspora. Diverse studii arată că aceste structuri sunt insuficient de transparente și deschise, iar comunitățile de moldoveni sunt slab informate despre situația din Republica Moldova.

Biroul Relații cu Diaspora

- În anul 2012 în cadrul Cancelariei de Stat al Guvernului Republicii Moldova a fost creat ***Biroul Relații cu Diaspora*** care are drept scop de a contribui la facilitarea integrării sociale a cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, precum și la asigurarea condițiilor necesare pentru reintegrarea cetățenilor reîntorși în baștină.
- ***Biroul Relații cu Diaspora*** vine cu un suport organizațional și juridic în susținerea procesului de constituire și consolidare a diasporelor din țările de destinație în care se află majoritatea migranților moldoveni. O altă misiune a ***Biroului Relații cu Diaspora*** constă și în promovarea imaginii Republicii Moldova la nivel internațional.
- ***Biroul Relații cu Diaspora*** are menirea de a asigura respectarea drepturilor și a intereselor comunităților de moldoveni de peste hotare, stabilind și dezvoltând relații de colaborare și parteneriat, pe de o parte, cu autoritățile din statele în care sunt comunități de moldoveni, iar pe de altă parte, cu organisme și instituțiile internaționale care activează în domeniul protecției drepturilor persoanelor ce aparțin minorităților naționale.
- Crearea Biroului Relații cu Diaspora a fost dictată și de doleanțele expuse de către migranții moldoveni în cadrul Congreselor anuale organizate de Guvernul Republicii Moldova, precum și de utilizarea experienței mai multor state europene în acest sens.

4. Rolul diasporei în integrarea socială a migranților

- Printre principalele măsuri aplicate de către Guvernul Republicii Moldova în scopul utilizării potențialului diasporei moldovenești pot fi numite:
 - Intensificarea dialogului bilateral cu statele în care există comunități importante de cetățeni ai Republicii Moldova și semnarea acordurilor de protecție socială a acestora;
 - Elaborarea unei ample politici de stat pentru susținerea persoanelor originare din Republica Moldova aflate peste hotare, inclusiv crearea cadrului instituțional necesar și elaborarea unui plan de acțiuni pentru susținerea acestora.
 - Asigurarea portabilității drepturilor sociale ale lucrătorilor migranți prin negocierea și încheierea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale cu statele-gazdă;
 - Extinderea oportunităților legale de angajare a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare prin încheierea acordurilor bilaterale în domeniul migrației de muncă cu statele de destinație;
 - Realizarea inițiativelor comune cu statele de destinație, preconizate pentru facilitarea reîntoarcerii lucrătorilor migranți și reintegrării lor pe piața muncii din Republica Moldova, inclusiv în cadrul Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova - Uniunea Europeană;
 - Promovarea reintegrării lucrătorilor migranți întorși de peste hotare prin consilierea și susținerea în recunoașterea calificărilor obținute și inițierea propriilor afaceri;

Vă mulțumesc!